

Megoldások

2012/13/1 Formális nyelvek és automatók évfolyamzárthelyi

1. feladat: Készítsen *véges, determinisztikus automatót*, mely az

$$L = \{u \in \{a, b, c\}^* \mid u \text{ bármely két } b \text{ betűje között van legalább egy } a \text{ és legalább egy } c \text{ betű}\}$$

nyelvet ismeri fel. Példák L -beli szavakra: $\varepsilon, aa, cacac, b, aacbaa, baccacbeac, aaabcacbacbeccabc$.

Megoldás:

		a	b	c
\Rightarrow	q_ε	q_ε	q_{00}	q_ε
\leftarrow	q_{00}	q_{10}	q_{Hiba}	q_{01}
\leftarrow	q_{10}	q_{10}	q_{Hiba}	q_{11}
\leftarrow	q_{01}	q_{11}	q_{Hiba}	q_{01}
\leftarrow	q_{11}	q_{11}	q_{00}	q_{11}
	q_{Hiba}	q_{Hiba}	q_{Hiba}	q_{Hiba}

q_ε : még nem volt b , q_{ij} : az i ill. j bit azt jelzi, hogy az utolsó b óta volt-e a ill. c .

2. feladat: Hozza 3-as normálformára az alábbi G nyelvtant (grammatikát), majd készítsen a tanult algoritmussal olyan *véges determinisztikus automatót* a nyelvtanhoz, mely a G által generált nyelvet ismeri fel! $G = \langle \{a, b\}, \{S, A, B, C\}, \mathcal{P}, S \rangle$, ahol a \mathcal{P} szabályrendszer a következő:

$$\begin{aligned} S &\rightarrow aS \mid \varepsilon \mid aA \mid bB \\ A &\rightarrow b \mid bC \\ B &\rightarrow a \mid aC \\ C &\rightarrow aA \mid bB \end{aligned}$$

Megoldás:

Láncmentesítés:

NINCS LÁNCSZABÁLY

Hosszredukció (+ univerzális ε szabály):

$$S \rightarrow aS \mid \varepsilon \mid aA \mid bB \quad C \rightarrow aA \mid bB$$

$$A \rightarrow bD \mid bC \quad D \rightarrow \varepsilon$$

$$B \rightarrow aD \mid aC$$

NDA:

		a	b
\Rightarrow	S	$\{S, A\}$	$\{B\}$
	A	$\{\}$	$\{C, D\}$
	B	$\{C, D\}$	$\{\}$
	C	$\{A\}$	$\{B\}$
\leftarrow	D	$\{\}$	$\{\}$

VDA:

		a	b
\Rightarrow	$\{S\}$	$\{S, A\}$	$\{B\}$
\leftarrow	$\{S, A\}$	$\{S, A\}$	$\{B, C, D\}$
	$\{B\}$	$\{C, D\}$	$\{\}$
\leftarrow	$\{B, C, D\}$	$\{A, C, D\}$	$\{B\}$
\leftarrow	$\{C, D\}$	$\{A\}$	$\{B\}$
	$\{\}$	$\{\}$	$\{\}$
\leftarrow	$\{A, C, D\}$	$\{A\}$	$\{B, C, D\}$
	$\{A\}$	$\{\}$	$\{C, D\}$

3. feladat: Készítse el az alábbi \mathcal{A} véges determinisztikus automata *minimális automatáját* a tanult algoritmus alapján (összefüggővé alakítás, redukció)!

$\mathcal{A} = \langle \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}, \{a, b, c\}, \delta, 1, \{1, 4\} \rangle$, a δ állapotátmenet függvény táblázattal:

		a	b	c
\Rightarrow	1	2	6	1
	2	7	1	1
	3	8	1	2
\leftarrow	4	5	7	1
	5	6	4	1
	6	1	5	1
	7	4	2	1
	8	3	4	5

Megoldás: $H_0 = \{1\}$, $H_1 = \{1, 2, 6\}$, $H_2 = \{1, 2, 6, 7, 5\}$, $H_3 = \{1, 2, 6, 7, 5, 4\}$, $H_4 = H_3$. Elhagyható 3, 8.

$\stackrel{0}{\sim}$: $\{1, 4\}(=: F)$, $\{2, 5, 6, 7\}(=: N)$;

	a	b	c		a	b	c
1	N	N	F	2	N	F	F
4	N	N	F	5	N	F	F
				6	F	N	F
				7	F	N	F

$\stackrel{1}{\sim}$: $\{1, 4\}(=: A)$, $\{2, 5\}(=: B)$, $\{6, 7\}(=: C)$;

	a	b	c		a	b	c		a	b	c
1	B	C	A	2	C	A	A	6	A	B	A
4	B	C	A	5	C	A	A	7	A	B	A

$\stackrel{2}{\sim} = \stackrel{1}{\sim} = \sim$, tehát a minimális automata:

	a	b	c
$\hookrightarrow A$	B	C	A
B	C	A	A
C	A	B	A

4. feladat: A *CYK-algoritmus* segítségével döntse el, hogy az *accbca* szó levezethető-e a $G = \langle \{a, b, c\}, \{S, A, B, C, D, E, X, Y\}, \mathcal{P}, S \rangle$ nyelvtanban, ahol a \mathcal{P} szabályrendszer a következő:

$S \rightarrow CD \mid BC \mid AE$
 $A \rightarrow a$
 $B \rightarrow b$
 $C \rightarrow SA \mid c$
 $D \rightarrow EY \mid CB \mid AE$
 $E \rightarrow YY \mid YX \mid a$
 $X \rightarrow AA \mid BE$
 $Y \rightarrow CC \mid c$

Megoldás:

			$\{S, D\}$			
			$\{\}$		$\{E\}$	
		$\{\}$	$\{\}$		$\{Y\}$	
	$\{S, D\}$	$\{S\}$	$\{\}$	$\{C\}$		
$\{D\}$	$\{E, Y\}$	$\{D\}$	$\{S\}$	$\{\}$		
$\{A, E\}$	$\{C, Y\}$	$\{C, Y\}$	$\{B\}$	$\{C, Y\}$	$\{A, E\}$	
a	c	c	b	c	a	

Mivel $S \in H_{1,6}$, ezért $accbca \in L(G)$.

5. feladat: Írjuk le az alábbi L nyelvet *veremautomatával* (egy-vermes automatával)!

$L = \{u \in \{a, b\}^* \mid u \text{ tetszőleges prefixében legalább kétszer annyi } a \text{ van, mint } b\}$

Segítségül: $\{u \in L \mid l(u) \leq 6\} = \{\varepsilon, a, aa, aaa, aab, aaaa, aaab, aaba, aaaaa, aaaab, aaaba, aabaa, aaaaaa, aaaaab, aaaaba, aaabb, aaabaa, aaabab, aabaaa, aabaab\}$.

Megoldás:

$\mathcal{V} = \langle \{S, K\}, \{a, b\}, \{a, \#\}, \delta, S, \#, \{\} \rangle$ üres veremmel elfogadó (1-vermes) veremautomata, ahol δ :

$(S, a, \#) \rightarrow (S, a\#), \quad (S, a, a) \rightarrow (S, aa),$
 $(S, b, a) \rightarrow (K, \varepsilon), \quad (K, \varepsilon, a) \rightarrow (S, \varepsilon),$
 $(S, \varepsilon, a) \rightarrow (S, \varepsilon), \quad (S, \varepsilon, \#) \rightarrow (S, \varepsilon).$

Ötlet: Ha jön egy a berakjuk a verembe. Ha jön egy b kiveszünk 2 a -t a veremből, ezt csak 2 lépésben tehetjük, ezért kell a K állapot. A végén az is jó, ha a -t, az is ha $\#$ -t látunk a verem tetején.